

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 10. uri v
d. urnem naslednjega dne ter stane
pololetno 120 K., polletno 90 K.,
četrtletno 65 K., mesečno 15 K.
Iskaniki pa dogovora. Pri vsakršni
obitvi posreži.

Haribor, 29. pros. upravi TABORA,
HARIBOR, Jaroslavova sila Nov. 6.

UREDNISTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon internurb. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, postitju, 2. nadst. Telefon št. 26. SHS poštnedekovni račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
otira. — Nekomol se ne vredita.

Leto: 11.

Maribor, petek 17. junija 1921.

Številka: 135.

Trumbić glede baroške luke.

LDU Beograd, 15. junija. Dr. Trumbić je poslal ministrskemu predsedniku Pašiću nastopna vprašanja glede baroške luke: Gospod predsednik! Italijanski časopisi pišejo že nekaj časa, da se je sklenil sporazum in podpisala konvencija med nami in Italijo, po kateri bi se luka Baroš, Delta in železnica mesta Sušaka na našem ozemlju izročile v upravo in eksploatacijo italijansko-reško-jugoslovenskemu konzorciju. Zdi se, da je ta straznma v zvezi z evakuacijo teritorija, ki po rapalski pogodbi pripade naši državi, ki pa se nahaja še v okupaciji italijanskih čet. Razburjenje v našem javnem mnenju radi teh vesti italijanskega časopisa je tem večje, ker naša javnost od merodajne strani še ni dobila stvarnih informacij. Spričo tega dejstva si usojam poslati gospodu zunanjemu ministru in ministrskemu predsedniku nastopna vprašanja; na katera prosim pismenega

odgovora: 1. Ali je res, da med našo vlado in kraljevino Italijo obstoja sporazum, ki se nanaša na upravo in na eksploatacijo pristanišča Baroša, Delte in železnice mesta Sušaka na ozemlju naše države? 2. Ali je res, da se je pri tem sporazumu podpisala tudi konvencija med Jugoslavijo in Italijo in ako je res, katerega dne je bila konvencija podpisana? — 3. Prosim, da mi v svojem odgovoru natančno naznanite besedilo sporazuma ali konvencije, če obstaja. 4. Če je sporazum res sklenjen in konvencija res podpisana, ali misli kraljeva vlada, da je obveza in izvedba te konvencije odvisna od sankcije kralja na podlagi predhodnega odobrenja narodnega predstavništva? 5. Ako je kraljeva vlada tega mnjenja, kdaj namerava objaviti sklenjeno pogodbo narodnemu predstavništvu ter jo predložiti v razpravo in odobrenje? S spoštovanjem dr. Anton Trumbić.

Amerika želi sporazuma z Anglijo.

DKU Paris, 15. junija: »Petit Parisien« prinaša daljše poročilo washingtonskega »Times«-ovega poročevalca o položaju po sprejetju Porterjeve resolucije. Mirovno stanje z Nemčijo, izjavlja poročevalec, upravičuje Ameriko k ratifikaciji versailleske pogodbe, seveda z različnimi pridržki, da se zamore udeležiti dela najvišjega sveta, ki je nastal vsled mirovne pogodbe. Nova ameriška vlada želi iskreni sporazum z Anglijo v vseh političnih vprašanjih, vendar ne misli tega smatrati za politično zvezo. Ta sporazum naj bi bil v prvi vrsti posvečen ureditvi vprašanja morja in mornarice. Po

tem načrtu bi koncentrirala Amerika svoje morske sile na Tihem oceanu, med tem ko bi se Atlantski ocean prepustil Angliji. Nadalje določa načrt, da se obnova angleško-japonske zveze opusti. Predsednik Harding upa, da bo dosegel vzajemno delovanje Anglije z Ameriko.

LDU Dunaj, 16. junija. Po neki
brzojavki, ki jo je prejela „Neue Freie
Presse“ iz Washingtona, je senat od-
klonil resolucijo Porterjevo, ki se na-
naša na vzpostavitev mirovnih odnosaev
med Ameriko in Nemčijo ter Avstrijo,
dasiravno je bila omenjena resolucija
v reprezentančni zbornici sprejeta.

Iz konstituante.

LDU Beograd, 15. junija. Danes popoldne je imel ustavni odsek sejo, na kateri se je razpravljalo o 8. oddelku ustave. Odklonjeni so bili vsi izpreminjevalni predlogi, ki so jih stavili Jugoslovenski klub, socialni demokrati in zemljoradniki. Nato je bil v ustavnem odseku 8. oddelek z večino sprejet.

Podaljšan rok za predvojna posojila.

DKU Pariz, 15. junija: Repara-
cijska komisija je iz bivše avstroogr-
ske monarhije novo nastalim državam
podaljšale rok za žigosanje predvojne-
ga avstrijskega državnega dolga, ka-
kor določa St. Germainška mirovna po-
godba, za 6 mesece.

Orient se pripravlja.

DKU Carigrad, 15. jun. (Havas.) Veliki vezir Tewfikpaša je svoj kabinet preosnovao sledeće: minister za zunanje posle: Izet paša, notranji posli in nauk: maršal Ali Riza paša, mornarica: maršal Salih paša, trgovina in poljedelstvo: Sela bej, finance provizorično: Husein Riadin bej.

Po zadnjih poročilih s fronte so razvili Grki na vsej črti živahno gibanje. Podrobnosti o teh operacijah še niso znane. Končnovojasnih uspehov Grki še niso dosegli.

Dr. Smeral ne more v Moskvo.

LDU Praga, 16. junija. „Rude pravo“ poroča: Nemški konzulat je dr. Smeralu otklonil potni vizum za prekoračenje nemške meje. Ker so mu poljske oblasti dovolile prehod meje le preko Konice, je s tem dejanski onemogočeno njegovo potovanje v Rusijo.

Avstrijska kriza.

TIP Gradec, 15. junija. Pogajanja za sestavo nove avstrijske vlade

Jutri objavimo daljše poročilo
poroto: Ljubezenski umor 19 letnega

se vedno zlomijo na trmoglavosti štajerskih strank, ki odločno vstrajajo na stališču, da se mora na 3. julija določeni plebiscit izvesti. To zahtevo podpira tudi centralno vodstvo vsenemške stranke, ki se je izjavilo proti predlogom dunajskih krščanskih socialcev. Slednji so namreč zahtevali, da se ne sme izvršiti nobeno nadaljnje glasovanje po deželah ter mora odpasti tudi štajerski plebiscit. Socialno-demokratska stranka se ne vmešava v spor in prepuča vodstvo države meščanskim strankam, zavedajoč se, da bi lahko s prevzetjem odgovornosti v tem kritičnem času oškodovala proletarske interese. Po vseh vesteh, ki prihajajo iz Dunaja, je soditi, da kriza na Lo. končala pred glasovanjem na Štajerskem.

Politika mađarskih vitezov.

DLU Budimpešta, 15. junije. Kakor poročajo listi, je poslanec Edmund Benitzky zahteval od minister-skega predsednika grofa Bethlena radi njegovega včerajšnjega govora po ge-neralki Schnetzer in Bormandy zado-ščenje. Poslanec Andraszy je pozval na dvoboj poslanca Ereky in Bleyerja.

Iz dežele stavk in pobojev.

DKU Benetke, 14. junija. Vsled spopada s fašisti, pri katerem sta bila dva mrtveca in več ranjenih, so stopile železnice v protestno stavko. Vrše se pogajanja stavkujočih, da se stavka razširi tudi na Bolonjo.

Novi kardinali.

DKU Rim, 15. junija (Brezžično). Tajni konzistorij je imenoval prelate Rattija, Laurentija in Laccija za kardinale. (In jugoslov. kardinal? Op. ur.)

in da propadajo z njimi neizkoriščene, brez sadu posajene vrednote, ki jih nosi v sebi sleherni človek kot produktivna sila naroda, države in družbe.

Na mesto, da tem stotisočem postavimo zdravilišča, ne iz usmiljenja, ki ga kot prepričani egoisti nočemo poznati, marveč iz čisto sebične težnje, da te produktivne edinice privežemo k delu, delu za nas vse, za narod, državo — mi jih pustimo umirati. V trenutku, ko nismo zmožni udeležiti niti enega modernega zdravstvenega zakona, se pripravamo za tri medicinske fakultete: na razdrlih temeljih za streho. In koliko naših produktivnih energij požre vedno bolj naraščajoči lues (sifilis), da ne omenjam epidemij. Vse to je pri nas nevarno in pereče baš radi tega, ker kažemo preveč inteligence in učenosti, a premalo praktičnega razuma; ker preveč krilimo z rokami, a premalo delamo; preveč teoriziramo, a premalo živimo.

In vendar imamo vse pogoje, da napravimo iz naše domovine obljubljeni dežel. Vedno pravimo, da je naša gruda bogata in nelzčrpa, a v najbogatejši agrarni pokrajini, v Vojvodini, pridelajo na ha 13 q pšenice, dočim je pridelal danski kmet na svoji ravni zemlji 30 q. Ekstenzivno obdelovanje, nečedna in nebiigienična kmetska stenoanje, kulturna zapučenost, oduštvo in demagogija na vasi ter ves to fevdalno-meščanski sistem, ki še vlada v narodnem življenju v raznih krajih naše države — vse to nam ropa dan za dnem, mesec za mesecem, leto za letom ogromne milijone narodnega bogatstva, a mi se v novinah lovimo za senzacionalnimi tatvinami, namesto da bi vsak dan razmišljali, kako bi se dalo pomoči tam, kjer je pomoč potrebna.

Kultura! Naši kulturni centri! Beograd, Zagreb, Ljubljana! Skozi nos, z dandyjsko gesto izgovarjamo besedo, ki je lahko ravno tako prazna, kakor toliko hvalisani napredek, ako je kultura v ženskih steznikih in napredek v „nacionalni“ produkciji šampanjca. Ali več, kulturni Jugosloveni, da imamo v naši državi več kot polovico analifabetov? Ali misliš na to, da je treba priletni naprej tam, kjer je jedro naroda? Kako bomo uživali ugled pred tujimi narodi, če tudi bo v vsakem našem mestu akademija, ako pa bo med nami čez polovico ljudi, ki se ne vedo podpisati. In to je samo odprava analifabetizma! Kako daljna je pač pot od te tja do resnične kulture in povzdige jugoslovenske vasi! Ali se tega zavedate, naša nadobudna mesta?!

Da še naštevam druge anomalije? Da govorim o alkoholizmu, o morali in sličnih odlikah naše domovine! O naši demokraciji, našem napredku, o vseh teh pojmi, ki smo jih prepisali iz slovarjev za tujke in bržkone zamenjali njihov pomen! Mimo nas gre dan za dnem bujno življenje naroda, ki je začel živeti. Dajmo mu prosto pot! Odprimo mu vire blagostanja! Pomagajmo mu izkoristiti zaklade, ki leže na dosigo roke širom razoranih njiv. Odpirajmo rudnike, gradimo železnice, kanale, ne danes kaj, a iščimo že danes sredstva, da ji načnemo, ko bo mogoče. Po naši zemlji teko reke, ki nosijo v sebi nelizmerno množino energij. Izpremenimo samo del energije v električen tok in poženimo z njim stroje, da si bo naš človek spočil in oddahnil. To so problemi, to so novice. Gredo mimo nas, dan za dnem gredo, a mi jih ne vidimo niti slišimo. Pomnimo, da smo danes država, ki leži pred očmi širokega sveta. Ako ne bomo vršili kulturnih nalog; če bomo pustili svoje mase v temi in bedi, si bomo sami odrekli

Dan na dan pišejo novinarji uvodnike, objavljajo raznovrstne članke, pošiljajo med ljudstvo najrazličnejše misli, kritike, nasvete in predloge vseh mogočih vrst. In dan na dan sedajo k novinarjem ljudje najrazličnejših stanov, poklicev in vseh raznolikih nazorov. Se svezijo, mastne od tiskarskega črnila jih jemljejo v roke in berejo produkte dnevnega življenja, odpirajo oči, se čudijo, ostrmiijo, vzburiijo ali nasmehnejo, nato pa zopet odložijo, pozabijo in čitaajo iznova. Gredo v lokale, kamor zahajajo njihovi znanci, govore o vremenu, o draginji, o ženskah, o politiki, se hudujejo nad današnjo dobo in sanjarijo o boljši bodočnosti; udiriijo po mizah v svetem ogorčenju nad krivicami, korupcijo, nasiljem, verižništvom; delajo radikalne programe in še radikalnejše geste, bunijo svet, ga obračajo na drugo stran in — se izpreminjajo, ostare, umro. In od vseh teh člankov, kritik, nasvetov, predlogov, vzburienj, naklenov, ogorčenj in tisočih programov, iz vse te mešanice duha in zmote, ostane naslednji dobi par individualnih imen in nekaj kolektivnega materijala. In pokaže se, da so bili vsi članki, predlogi, kritike itd. po ogromni večini zaman, brezplodni kakor mahljaji roke; življenje je šlo svojo pot in če se mu je zdelo, je pomaknilo kazalce na uri napredka naprej ali nazaj.

In dokler mi sedaj vodimo brezkončne debate o državi, ustavi, politiki, reformah na vseh koncih in krajih, dokler pišemo članke, čitamo liste in knjige, zabavljamo, kritiziramo, psujemo, se buniimo, zaprti vsak v svojem krogu, izhajajoči vsak od svojih indukcij ali dedukcij, dotlej udarja življenje svojo pot naravnost in brez naše logike, retorike, fantazije. Naša država bo ostala in se razvijala, če so dani pogoji za njo, pa če se tudi vsi zunanji in notranji nasprotniki postavijo na glavo, kakor bi bila v nasprotnem slučaju propadla, akoravno bi jo zavarovali z vsemi mogočimi sredstvi. Kar je v človeški civilizaciji zdravega in pozitivnega, bo ostalo, pa če se tudi preko vse zemlje razlije val revolucije in navidez uniči vse dosedanje kulturne, socialne, moralne vrednote. Vse te zablode, zmote, prevare, ponesrečeni poklusi itd., vse to gre preko neke pozitivne gladine kakor oblaki in nevihte preko solca.

Mi radi govorčimo in besedičimo o bogastvu in moči naše domovine, naše države, a v vsem tem političnem krikul in dnevnem cirkusu pozabimo, da izgubljamo po nepotrebnem milijonske zneke in kopičimo velikanske mrtve kapitale. Mimo nas gredo dragoceni trenotki, se katerimi bomo še enkrat žalovali, kakor že žalujemo danes.

Samo nekaj primerov: Mi smo narod jetičnikov. In kar je najznačilnejše, mi mislimo, da smo narod zdravih. Malo je zdrav na svetu, kjer bi jetika pomorila toliko ljudi kakor pri nas. Samo v Sloveniji umre približno vsak četrti na tuberkulozi. Umrljivost našega naroda nas trapi. V veliki industrijski Angliji, deželi silnih tovarn, zakajenega obzorja in nezdrave megle, umre na vsakih 10.000 ljudi 15 oseb, pri nas jih umre 40. In vendar je naše podnebje zdravo, kontinentalno zmerno in zanesljivo; imamo bogata in rodovitna polja, na gozdovih smo med prvimi v Evropi. Naša zemlja je naseljena redko, za vse je dovolj prostora, dela in hrane. In vendar pustimo 300.000 rojakov, da hirajo in umirajo na jetiki. Lovimo se za senzacijami, nestradamo iščemo po listih novic, a ne vemo, da vsak dan umrje vsled naše javne brezbriznosti nekoliko članov našega naroda.

pravico do obstoja. Nacionalizem more biti samo kulturen, ali se pa odreče svojemu imenu, ker postane v trenutku brez smisla. Dixi. . . Ignotus.

Ne zapustimo Rusov v bedi!

Večkrat smo že v našem listu opozorili na rusko kolonijo, ki živi v bližini Maribora, v Strnišču. V nedeljo prirede ruski begunci v Mariboru koncert in vrtno veselico. Peli bodo, godli in plesali svoje narodne pleske, da pomorejo sebi in najmlajšim sotrpinom, ki žive v Strnišču. Daleč so od domovine, zapuščeni od vseh, komaj života rijo pod skromno streho, katero smo jim mogli dati. Človek, ki ima količkaj ljubezni do bližnjega, bo razumel, kako jim pač more biti pri sreči, ko trkajo na naša vrata in pojejo in godejo, da si olajšajo trdo gorje begunstva. Danes hočemo še enkrat opozoriti na njih in povabiti naše občinstvo na njihovo prireditev. Prireditve so nedeljo za nedeljo, vedno se pobira, povsod se apelira na dobro srce, pa na narodno zavest, na človekoljubje itd., povrh vsega tega tičimo sami v nesigurnih gmotnih razmerah, sami imamo v lastni okolici dovolj bede. Vzlje temu pa apeliramo na dobra slovanska srca, da ne zapuste Rusov v bedi. V Strnišču jih živi okrog 1200. Kaj delajo? Predvsem je tu zavod za zapuščeno rusko mladino. Največ je mladih, nedoraslih, za delo nesposobnih ruskih dijakov, ki ne poznajo ne starišev niti drugih zaščitnikov. Ko so morali izprazniti Krim, so se po dolgem in skrajno mučnem potovanju zatekli v našo državo. Teh mladih ljudi tedaj ni mogoče vporabiti za kakšno drugo delo, kakor za učenje. Z njimi živi tudi nekoliko častnikov, ki so po večini ostareli ali bolni ljudje. Naj gredo delati? Mlajši izmed njih so naravnost srečni, ako morejo dobiti kakšno službo v naši domovini. Vsi jo iščejo in vsak hoče delati. Toda službe se ne dobe tako lahko, ker so Rusi vsled neznanja jezika zadnji, ki pridejo v poštev. Dalje je v zavodu nekoliko dam. Te dobivajo 250 dinarjev mesečne begunske podpore, znesek, ki jim zadoštuje komaj za hrano. Bedno je to življenje, žalostno je vsako begunstvo, najljepša je domovina, kdor jo ima. Oni je zaenkrat nimajo. V Rusiji še vedno vlada teror, ki pozna samo eno vrsto ljudi, drugo pa uničuje z gladom in preganjanjem. Ta nasilni režim se ugonablja v samem sebi in kadar se bo vrnilo spoznanje, da so vendarle vsi Rusi, se bodo izgnanci vrnili domov. Danes jih ne more nikdo poditi v ječe in v smrt! Navsezadnje, če se kdo hoče kot human človek postaviti na politično stališče; kaj so ti ljudje, ki so prišli v naše zapuščene barake, krievi na političnih avanturah Wrangla in drugih generalov? Ali so oni zato

individualno odgovorni? Ali so za to odgovorni mali gojenci sirotinskega zavoda, ki pridejo k nam s pesmijo in godbo prosit vsakdanjega kruha? — Humanizem ne sme delati razlike, dobra roka mora poseči tja, kjer je beda in pomagati kar je mogoče. Vsi vemo, da je pri nas bede dovolj, da imamo skrbeti za lastne reveže, ali ne-sebičen dobrotvor si ne bo delal takih vprašanj.

Nedeljska prireditve bo nudila kos ruskega življenja, kolikor se ga da videti na neruskih tleh. Program te prireditve bo zanimiv in zabaven. Objavljamo ga na drugem mestu. Menimo pa, da s samimi prireditvami ne bo veliko pomagano. Dobro bi bilo, če bi se pri nas osnoval poseben komitej, ki bi si nadel nalogo, da zbira darove in stoji ob strani tem beguncem. Po možnosti bi delazmožnim poskrbel za delo, za službe, za dostojnejše življenje, dokler jim ne bo dano, da se vrnejo v Rusijo. Take komiteje imajo na Češkem. Dokler so ruski bratje med nami, jim moramo pomagati v njihovem bednem življenju. Oni ne računajo samo na pomoč Slovanov kot takih, temveč na pomoč ljudi kot takih:

Odprti srce, odprti roke,
otiraj bratovske solze.

Notranja in zunanja politika.

* Jugoslovenski klub zapustil konstituanto. Jugoslovenski klub je vrgel puško v koruzo in zapustil konstituanto ker vlada noče sprejeti njegovega ustavnega predloga. Čudna parlamentarna taktika, da hoče sedaj vsaka skupina zapustiti parlament, ki ne more prodrti s svojimi predlogi! Ko bi bil Jugoslov. klub sam v opoziciji, tedaj bi se dalo z njim govoriti. Tako pa imamo poleg klerikalcev še radičevce, zajedničarje in komuniste, vsak izmed njih ima svoj načrt in vsak hoče, da baš njegov obvelja. Svojčas so klerikalci obsojali Radiča, ker ni šel v konstituanto se boriti za avtonomistično ustavo, a Radič je vsaj v tem dosleden, da sedanje države ne prizna in mu tudi avtonomija v tej državi ni mar. Kaj pa Jugoslov. klub? Ostal je s svojim ustavnim načrtom sam, ker ostale opozicijske skupine hočejo ali republiko ali tej podobno federacijo ali pa sovjetsko državo. In ker sedaj vidi, da je res to, kar je njegovo časopisje za časa zveze z radičalci rado naglašalo, da se mora nasloniti na kakšno močnejšo skupino, če hoče v državi kaj pomeniti, a to se pravi, da mora v marsičem popustiti, so mu zdaj naenkrat zmanjkala tla, ker je grupacija takšna, da so na eni strani stranke, ki res hočejo jedinstveno državo, na drugi strani pa je več nasprotnih skupin, ki jih drži samo mržnja

do nacionalnega jedinstva. Kam naj se zdaj naslonijo klerikalci?! — Izjava Jugoslov. kluba pogreva teoretično lepo trditev, da so klerikalci za nacionalno jedinstveno državo, samo da je to jedinstvo treba zavarovati z avtonomijo. Kakšna je ta avtonomija, izvemo iz naslednjih vrst, kjer se s povdarkom naglašajo plemenske večine Slovencev in plemenska večina Hrvatov. Iz tega izhaja, da je tu avtonomizem za pravo plemenski separatizem. In to naj bo nacionalno jedinstvo? Dokler bomo Slovenci in Hrvati toliko izicali plemenski moment, kako naj zahtevamo od Srbov, da se mu oni odpovejo, ki so žrtvovali za princip nacionalnega ujedinjenja četrtino svojega prebivalstva? Naj klerikalci pridobijo „plemensko večino“ Hrvatov za princip nacionalnega jedinstva „Za eno nacionalno edinstveno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov,“ (citati izjave Jugoslov. kluba), pa bomo lahko tudi od Srbov moralno zahtevali, da po doseženi zmagi unifikacijske misli pozabijo na preteklost in zažive z nami vred še slavnjejšo bodočnost. Tako pa bo ta obstrukcija popolnoma brezplodna in neresna, kakor Radičev spiesbürgersko revolucionarnstvo. Kmetstvo ljudstvo, ki hoče mir in red v državi, jim za tako eksperimentiranje z državno idejo ne bo prav nič hvaležno, ker je ustavnih bojov že docela sito.

Zanimivosti.

Živimo v času, ko so samomori dosegli svoj višek. Že dolgo ni bilo toliko samomorov, kakor jih je v naši dobi. Vzroki, zaradi katerih se ljudje ubijajo, so večkrat silno malenkostni. Te dni se je na Dunaju zastrupila s plinom neka služkinja, ker ji je iz kletke odletel kanarček. Par dni pozneje se je dunajska poulična javnost vznemirila nad novim senzacionalnim samomorom: Nek sluga je vdrl v blagajno svojega delodajalca, iz katere je mislil oropati večjo svoto denarja. Razočaral se je, ko je našel samo 20.000 K namesto pol milijona. Napisal je listek, da se umori od jeze, ker se je tako nesrečno uštel in se na to poleg blagajne obesil. 20.000 K danes ni vredno ukrasti. In če že ne moreš ukrasti več, ko si vdrl v gospodarjevo blagajno, te je lahko sram in greš, pa se obesi! — Človek se tu spomni na berača, ki je ondan dejal na cesti gospodu, ki mu je hotel stisniti 40 para: »Gospod, to se ne izplača.« Imel je prav.

Gospa opravlja svojo jutranjo toaletto. Sama v sobi — pred ogledalom, seveda, okna široko odprta. Zda je — pljusk — skozi okno priletela dva moža. Kakor v kinematografu ali pa v ekspresionistični umetnosti. Gospa se sključi v kotu v svoji jutranji toaleti ter prične vpiti: »Moji biserji niso

doma. Nimam denarja!« Gospoda, ki nista bila ravno v delavni obleki roparjev, sta se zelo iznenadila in opazivši v kotu nežno človeško bitje, kaj hitro iztreznila. Ko sta prišla k zavesti, je postal jasen njima in neznan gospod ta nenavaden poset skozi okno: Gospoda, nek zdravnik in njegov sofer, sta se peljala z avtomobilom na izprehod. Naenkrat pa dobi avtomobil defekt, udari nagloma v neko hišo in ta udarec vrže oba gospoda preko okna v žensko spalnico. To se je zgodilo v bližini Londona, kjer so gospodje in dame zelo spodobni. Zato radi verjamemo, da je bila gospa ne le iznenadena, marveč tudi ogorčena. Navsezadnje — dva gospoda...

Dnevna kronika.

— Himen. Poročil se je dne 14. t. m. g. dr. Ljudevit Novak, sekundarij v javni bolnici v Mariboru z gđ. Rožico Bajtovo, hčerko šolskega ravnatelja v Gorici, sedaj učiteljico v Mariboru.

— Ponižno vprašanje uredništva Straže. V ponedeljkovi „Straži“ se trdi, da dobi vsak Sokol za zlet v Osijek iz državnih sredstev izplačanih 500 dinarjev. Prosimo prav uljudno uredništvo „Straže“, da nam naznani, pri kateri državni blagajni se bi zamogel dvigniti ta denar proti kolekovani pobotnici.

Več radovednih Sokolov. — Cvetlični dan Ciril-Metodovih podružnic se vrši, kakor smo ponovno poročali, v nedeljo, 3. julija 1921. To je dan, ko bodo nemški Stajerci glasovali za priklopitev neodrešenega slovenskega ozemlja na Koroškem in Stajerskem k Jugoslaviji. Ciril-Metodova družba je izbrala ravno ta dan, da zopet oživi zanimanje za naše neodrešene brate in njihovo šolstvo. Malenkostna vsota 50 para ne zadene nikogar občutno, ako pa stori vsakdo svojo dolžnost, se nabere vendarle lepa podpora družbi.

— Dve petdesetletnici. Te dni sta slavila petdesetletnico svojega življenja Stjepan Radić in dr. Anton Korošec. Oba jubilarita sta se srečala v opoziciji. To ni prvo srečanje, srečevala sta se tudi poprej, ne da bi se poznala. Radić je pel v svojem listu himne Habsburgovcem, Korošec organ pa „Srbe na Vrbe“. Danes poje Radić republikansko himno. Korošec pa se vrača k šustercijanstvu. Krek je mrtev, živi pa Gosar. Tako se izpreminjajo časi, F Korošci in stranke.

— Dar za Jugoslov. Matii našem uredništvu je daroval za slov. Matico g. dr. Ljudevit zdravnik v Mariboru, znesek 150

— Hotel „Stadt Wien“ v Mar. Neka podjetna slovenska družba merava kupiti hotel „Stadt Wien“ ga preurediti tako, da bo najmodernejši urejeni hotel v Mar. Tako bo prešlo zopet eno nemščijetje v slovenske roke.

Sokol na deželi.

(K nedeljski prireditvi na Pragerskem).

Pred dvema meseci smo ustanovili osek mariborskega Sokola na Pragerskem. Bili smo se za njegov proevit, ker tvori Pragersko komaj par hiš, le nekaj uradnikov in delavstva prebiva tam, v bližnji okolici pa kmetje. Vendar je ta najmlajši Sokol pričel takoj marljivo s telovadbo članov, ki jih telovadi že do dvajset in še marljivejšje je zaživel pragerski naraščaj. Imel je že tudi dvakrat predavanje br. dr. Pivka, ki je bilo vedno dobro obiskano. Jezdni osek mariborskega Sokola je zato sklenil, da obišče minulo nedeljo tega nadebnega Sokola na Pragerskem. In ta mladi Sokol se je hotel že pri tem obisku izkazati z uspehi svojega kratkodobnega delovanja.

Vsled poročil v časopisju o prireditvi, ki jo pripravlja pragerski Sokol, smo minulo nedeljo z veliko radovednostjo odjahali okrog 40 Sokolov-jedincev iz Maribora. Imeli smo srečo: Solnce se je nalahno skrivalo za oblaki in tako smo veselo jahali med peštrimi travniki in njivami proti svojemu cilju. Na Zg. Poljskavi smo doživeli prvo veselo presenečenje: Pod šolsko lipo nas je čakalo nebroj občinstva in mladine, ki je go našim pri-

hodu krepko zapela vsi tri kitice »Sokol'ske«. V jedernatih besedah nas je nato pozdravil imenem poljskavskega občinstva in zlasti mladine tamošnji si volasi nadačitelj Sabati. Medtem pa se je ravno vsulo ljudstvo od večernic iz cerkve in načelnik br. Novak je primerno uporabil to ugodno priliko, da je kmečkemu ljudstvu v daljšem poljudnem govoru razložil vzvišene in poštene cilje Sokolstva. Ljudstvo je pazno sledilo njegovim izvajanjem in nato burno pozdravljalo odhajajoče Sokole, katerim je mladina še zapela »Lepo našo domovino«.

Čez par minut smo prijahali v idilično vas Sp. Poljskavo, kjer žal nismo imeli tako lepega sprejema. Za župana je bil baje tam izvoljen socialista, šolo — štirirazrednico — pa vodi bivši nemškutar K. in temu primerno izgleda tudi narodna zavest tamkajšnjega ljudstva. Bilo bi torej želeli, da pošlje oblast v to važno občino učiteljsko moč, ki se bo tudi izven šole zavedala svoje narodne dolžnosti.

Kmalu pa smo zagledali Pragersko in ob tretji uri smo že zajahali v vas, kjer smo doživeli naravnost gniljiv sprejem. Pred kolodvorom je bil postavljen lep slavolik, ki so ga obkrožile deklice iz tamošnjega sokolskega naraščaja; na levi in desni strani pa je stal v ledem četveroredi deški na-

raščaj pragerskega in slovenjebistriškega Sokola, ki je tudi v častnem številu obiskal prireditve. Jedrnato nas je pozdravil starosta pragerskega odseka br. Brajnik, ki mu je v kratkih besedah odzdravil br. Novak, nakar so nas deklice in žene naravnost obsule s cvetkami.

Mi smo razjahali in sledili krepko korakajočim Sokolščem v prijazen senčnat sadonosnik, kjer je bil na koncu ves v zelenju skriti oder. Naraščaj je zapel »Lepo našo domovino«, zastor se je dvignil in gledali smo v gozdličko otroško igro »Skratelj« urednika Reharja. Nastopajo vile, Smarnica, Vijočica in Skratelj. — Saj smo že mnogo lepega videli, bili so med nami bratje, ki so leta in leta obiskovali svetovna gledališča, vendar smo si bili vsi edini v sodbi, da smo še malokdaj kaj tako ljubkega videli. Otroci so nastopali sigurno, naravnost korajžno, izražali precizno in glasno, z razumevanjem in se niso prav nič dali motiti od glasnega aplavza in hvale, ki jim je neprestano sledila od številnega občinstva. Tudi pisatelju Reharju moremo na delu le čestitati.

Po igri pa so nastopili malčki zopet s petjem, raznimi deklamacijami, ki pa so bile zopet vse tako srčkano izbrane in podajane s toliko dramatičnostjo, da so želi otroci cele salve plo-

skanja. Posebno ljubko so bile otroške pesmi Župančič-a. Tudi ni zaostajalo za igro in deklam. Mestnemu občinstvu, ki ga zelo mnogo, razen zaspancev, baje vlak zamudili, je ugajalo to, da ni bilo nič šablonskega, vse tako originalno, da je vsak nično duševno užival.

Posebno radovedni pa smo bili seveda na telovadbo. Nastopile so deklice starosti od 6. do 12. leta — seve vse, ki obiskujejo tamošnjo dvorazrednico. Izvajala so tri proste vaje in Hočevanjevoga »Jankota«, in tudi to je šlo tako sigurno, da so mariborski telovadniki s prav velikim začudenjem ploskali in izražali svoje priznanje delu teh par tednov. Nastopil je tudi deški naraščaj slovenjebistriškega Sokola, ki je ravno tako pokazal, da ima pridnega in zmogljivega vaditelja. Dečki so se tudi sicer naravnost vzorno obnašali. Posebno veselje pa so imeli prireditelji nastopom slovenjebistriških Sokolov, kar jih je tembolj veselilo, ker niso došle pričakovane Mariborčanke. Telovadbo na orodju je tamošnjemu občinstvu lepo pokazala vrsta mariborskih Sokolov, ki je izvedla par lepih vaj na bradlji.

Bil je torej prav pester program, ki je nudil gotovo vsakomu toliko, da se je vračal s prireditve tako zadovoljen.

— Janova Kmetijska družba in skrb za galico. Iz Limbuša smo prešli: Kmetijska družba v Ljubljani, kateri je takrat stal na čelu SLS Jan, je ponujala letos spomlad modro galico z 98–99% podružnicam v nakup. Tudi kmetijska podružnica Limbuš—Ruše je nabavila za svoje 1500 kg te galice in jo dobila meseca aprila t. l. po 24 K/kg. Galica pa se je zdela udom sumljiva, zato je g. Julij Robič vzel vzorec in ga dal preiskati v državnem kmetijskem kemičnem zavodu v Mariboru, kateri je izstavil dne 1. junija svetočbo. V tej ugotavlja, da je bilo v predloženem vzorcu 77.93% modre galice, mnogo železa, nesnage in peska. Svedočba ima št. 354, 848 in 27. Iz tega je razvidno, koliko skrb je posvečal prejšnji odbor Kmetijske družbe dobri kakovosti galic. Glavno besedo je seveda imela politika in zato se je gospodarstvo strmežljivo umaknilo v kot. Upamo, da Kmetijska družba v bodoče ne bo torišče za strankarske prepire, temveč mesto za resno in pametno delo v prid našemu kmetijstvu. Za takšno v prid našemu kmetijstvu, pa se galico, kakor je bila letošnja, pa se vinogradniki lepo zahvalimo.

— Planinski sestanki Mariborske podružnice SPD in Odseka amaterfotografov se vršijo redno vsak petek ob pol 21. uri zvečer v kavarni „Beograd“. Nadejamo se, da se teh sestankov udeležijo članice in člani v čim večjem številu. Pri teh sestankih se sprejemajo novi člani, dajejo pojasnila o izletih, tekmi fotografiranj ter je to obenem nekak družabni večer. Pridite vsi! Odbor.

— Stanovanjski urad nam javlja, da je predsednik komisije obolev in da to soboto in prihodno sredo ne sprejema strank.

— Prijateljski sestanek prireditelja Ciril-Motodove podružnici v Mariboru na večer cvetličnega dne, v nedeljo, 3. julija 1921 na vrtu Narodnega doma. Vstopnina se ne pobira nobena. Igra balonski tercet. Pridite vsi, ki ste prijatelji neprisliljene zabave, da proslavimo dan ostajenja naših neodrešenih bratov, ki ječijo pod nemško peto!

— Velika planinska veselica se vrši povodom 20letnice Podravske podružnice Slov. plan. društva v nedeljo, dne 14. avgusta v Rušah. Razna presečenja bo nudil originalno sestavljeni spored te slavnosti. Pripravljajte se na dan. Narodne in planinske noše morajo na dan, planinci vsi na plan. Spored se objavi pravočasno.

— Za krojaško delavnico v invalidskem domu v Ljubljani se išče invalid delovodja, ki je obenem prikojevalec. Reflektira se na prvovrstno moč z večletno skušnjo. Zadevne prošnje, opremljene z izpričevali je poslati do 1. julija 1921 invalidskemu oddelku poverjeništvu za socialno skrb v Ljubljani (St. Peterska vojašnica.)

— V nedeljo dne 3. julija vsi v Pesnico, kjer bo na prostem in senčnatem

kot se morda z malokatero. Po izerpam programu je nastopil pred odrom pragerski in slovenjebistriški načaj, ki ga je zopet nagovoril načelnik br. Novak in mu čestital na lepih uspehih, ki jih je dosegel v tem kratkem času. Prirediteljem je čestital k programu, ki je tako lepo obično združil telesno vadbo s to delo, kar je ravno cilj Šolice. Zahvalil se je za trud gdu.

— Poštarju Gerbič-u in njegovi sovrugi ter g. dr. Reismanovi, ki so tako izvršno izvežbali to mladino, katera vsa niti slovenščine dobro ne obvlada, ker se je vzgajala še v prejšnji šulrajnski šoli. Pragersko občinstvo je br. Novak pozval, da podpira svojega Sokola z vsemi močmi ter je tudi tam na kratko razvil namene in težnje slovenskega šolstva.

Pred koncem programa pa smo doživeli novo veselo presenečenje: Prišli so med nas v spremstvo sivolasega polkovnika gojenci ruske vojaške šole iz Strnišča. Kmalu nato so šli na oder in nam zapeli par svojih večnolepih, mehkih ruskih pesmi. Bilo nam je to plo pri duši, ob pogledu na njihovo bomo obleko in otožne obraze pa obenem težko pri duši. Prišli so nato v našo sredino in zopet peli in poslušali naše pesmi, ki jih je predložil zbor

prostoru tik Kolodvora ljudska veselica s sledečim vzporedom: Nastop pevskega zbora „Obmejni zvon“, telovadba jareninskega Sokola, gledališka predstava, ples in nastop več svetovnoznanih artistov nekdanjega cirkusa Barnum in Bailey. Kdor si hoče po okrepčilu ogledati z višave lepe Slovenske gorice in veselico ima na razpolago zrakoplov Bleryot. Na dan veselice vozijo posebni vlaki z modernimi pulman vozovi. O polnoči bo svetila severna luč in vsakega z luninimi vtisi prenapoljenega obiskovalca spremljala domov.

— Srbohrvatski kurz pod vodstvom g. majorja Stejskal-a se odpravi za sprejete udeležence v soboto dne 18. t. m. ob 19. uri zvečer v III. ljudski šoli, Ruška cesta št. 15, parter.

— Psiholog Barton Stag bo imel dne 18. t. m. ob 8. uri zvečer v Götzovi dvorani poljudno predavanje in eksperimentiranje o hipnozi, sugestiji, grafologiji in telepatiji. Stag, ki je imel predavanje v vseh večjih mestih Evrope, je znan kot znamenit umetnik na tem polju ter je dosegel na kongresu okultistov v Turinu (1919) kot grafolog prvenstvo. Tudi tukaj bo nudil občinstvu vpogled v svet skrivnih moči hipnoze, sugestije, grafologije, telepatije, ter raztolmačil hipnozo in sugestijo v službi človeka, njuno nevarnost in korist. Spored vsebuje najzanimivejše točke in upamo, da bo občinstvo to v našem mestu redko prireditel primerno cenilo. Predavanje obeta mnogo zanimivosti in zabave. Predprodaja vstopnic pri Zlati Brišnik, Slovenska ulica in pri Höferju Solska ulica.

— Nesreča na tovrnem kolodvoru. V sredo, 15. t. m. so delavci opekarne Derwusek v Lajtersbergu na tovrnem kolodvoru nakladali opeko na vagone. Pri tem je prišel prednji del onega voza med tračnice, vsled česar je zadelo oje voza 36letnega delavca Serešina tako močno v trebuh, da je dobil težke notranje poškodbe. Nezvestnega je rešilni oddelček odpeljal v javno bolnico.

— Pozabil je listnico z denarjem. G. Rudl, gostilničar v Lajtersbergu se je mudil v tobakarni na Glavnem trgu. Pri plačevanju je v pozabljivosti položil usnjato listnico z denarjem na pult in odšel. Čez pol ure je svojo zmotu opazil, se vrnil, a listnice ni bilo več. Opazilo jo je kakšno manj pozabljivo oko in se je kmalu znašla v tujem žepu. V listnici je bilo 3600 K denarja, izkaznica in več važnih pisem.

— Najdeno. Na Glavnem trgu je bila najdena torbica z manjšo svoto denarja.

— Pekre pri Limbušu. (Dopis.) Ozmimo se za nekaj let nazaj v zgodovino našega kraja, v čase, ko so tukaj paševali nemški in nemčurški motogotci in v zvezi z nemškimi učitelji dvigali oziroma tlačili ljudsko kulturo. Tiste

čitavnice iz Slovenske Bistrice, zapeli so nam tudi v ruščini „Hej Slovanci“, ki smo jih vendar toli in tolikrat slišali, toda iz njihovih grl nam je donela pesem vse globlje in mehkejšo in hvaležni smo jim bili za njo. Sestri Skofičeva in Dolničarjeva, ki ste se tudi sicer mnogo trudili za prireditve, ste med gosti nabrali majhen znesek, ki smo ga poklonili bednim ruskim dečkom.

Le prehitro je zadonela načelnikova piščalka in nas pozvala k odhodu. Ločili smo se od prijaznega vrta, ki je bil poln raznovrstnega občinstva in odjahali s krepkim zadoščenjem proti Mariboru, da se naša sokolska misel močno širi tudi po deželi in da so tla za njo povsod ugodna; treba je le krepkih delavcev, ki se ne strašijo truda in požrtvovalnosti. O prireditvi pa smo se razpisali obširneje, ker se nam je zdela naravnost vzorna za sokolska društva po deželi. Upravičeno je obžaloval br. Ljubljanečan, da je prihitelo tako malo Mariborčanov, češ, če bi v taki bližini Ljubljane priredil Sokol enak nastop, bi se gotovo cel vlak Ljubljanečanov, ki so sicer tudi radi zaspani, pripeljali utrditi delavne brate in sestre. Upamo pa, da bo vsaj v bodoče boljše. Ne pozabljajmo na deželce! — Sokol

čas je bilo pri nas prav malo narodne zavednosti, saj jo je moral streti pritisk nemških turnerjev, hajlovcev in železničarjev — socialnih demokratov, ki so prirejali tukaj veselice, shode in zborovanja. Res je bila vedno peščica častnih izjem, vrlonaprednih, zavednih vaščanov, ki pa so imeli proti vsemu nasprotnemu političnemu delovanju takrat pod režimom avstrijskih oblasti — zvezane roke. V podkrepitev te trohice naših narodnih ljudi od zunaj, recimo iz Maribora, nobeno narodno društvo ni moglo pomagati, kajti pri takih akcijah bi prišlo do incidentov in izgrediv, zaslepljeno ljudstvo bi bilo podivjano, nahujskano in surovo do skrajnosti. V dokaz naših trditev naj navedemo sledeče slučaje: Pred leti so bratje Terkaš in Tertinek neko nedeljo ubili brata Jerneja in Pavleta Potočnik, nekoliko pozneje je neki Glavič ubil farovskega hlapca iz Limbuša, nato je neki Peter Schauerl ubil lastnega brata Mirkota in pred dvema letoma je Tone Herič smrtno zabodel I. Majheniča. O običajnih pretepih niti ne govorimo. Pripomnimo le še, da so ob času mobilizacije preganjali in tepli nekega vrlonarodnega učitelja iz Limbuša. Ni čudo, da je bilo kulturno delovanje med takim podivjanim ljudstvom skoraj onemogočeno. In še nedavno smo slišali o nekem umoru in ropu na dr. Reiserjevi pristavi. Lahko trdimo, da je večnoma to bil sad kulture, ki so jo razširjali črnordečezlati in rdeči apostoli. Sedaj je pa zavel v naši občini drug veter. Nemčurški stebri se majejo, socialni demokrati in komunisti ne sanjajo več o „pekrski republiki“, trdovratneži, ki so vražijo vse, kar je slovenskega in jugoslovenskega, pobirajo šila in kopita, mlačneži pa, ki so postali pametnejši, so se priklonili našim somišljenikom, ker so uvideli, da je nespametno delati razdore v naših vrstah. Imamo zavedno učiteljstvo, narodne veljake, trgovce in gostilničarje in nam že iz starih generacij zveste slovenske korenine, velespoštovane posestnike. Našim idejam in ciljem nasprotni politiki bodo kmalu doigrali svoje vloge, kratkomo, pri nas se močno svita in kmalu bodo vse Pekre obžarjene od našega svobodnega solca.

Kultura in umetnost.

x Iz pisarne Narodnega gledališča. V zadnjem trenutku smo dobili obvestilo od gospe Irme Polakove, da ne more priti v soboto gostovat v Maribor ker je zadržana v Zagrebu, pač pa da pride prihodnji teden enkrat. Vsled tega se repertoire v toliko spremenil, da se vrši v soboto častni večer gđ. Slavice Mezgečeve. Uprizori se „Boccaccio“, v nedeljo pa „Učiteljica Pavla“ na abonement B, na splošno željo inteligence iz dežele.

x Alojzij Remec „Učiteljica Pavla“. Vsled posebnih ovir nismo mogli objaviti objavljenega daljšega članka o izvrini slovenski noviteti, ki se danes, v četrtek, vprizori v našem gledališču, o Remčevi drami „Učiteljica Pavla“. Opozarjamo pa naše občinstvo ponovno na to delo mladega slovenskega dramatika, ki si je z „Učiteljico Pavlo“ zarisal lepo pot v bodočnost. Alojzij Remec je posegel globoko v življenje našega izobraženstva in nam predstavlja na odru tipe, ki smo jih že srečavali ob raznih prilikah življenja ali doživljali v samem sebi. Ni nobenega dvoma, da je slovenska drama pridobila z Remčev „Učiteljico Pavlo“ biser, ki ne bo izgubil svoje vrednosti. Zato danes v četrtek vsi v gledališče. O drami pa še spregovorimo po vprizoritvi.

x Častni večer. Gđ. Slavica Mezgečeva obhaia v soboto, dne 18. t. m. svoj častni večer v opereti „Boccaccio“ v naslovni vlogi, ki je ena izmed njenih najboljših pevskih vlog.

x Dramatična šola. Prihodnje ure: v petek in soboto ob 20. uri (8. zv.).

x II. javna produkcija Skrbniškove dramatične šole se vrši koncem gledališke sezone, dne 1. julija 1920. Dela, katera se bodo igrala, se bo v kratkem priobčilo. S to drugo javno produkcijo se zaključuje dram. šola letošnje sezone. Milan Skrbinec.

x „Kajnovi sledovi.“ Razstava v Götzovi dvorani. Slikar Ivan Karlovič Janovsky je razstavil v Götzovi dvorani velik triptychon, vojno alegorijo „Kajnovi sledovi“. Triptychon predčuje vzrok eni

posledice svetovne vojne z moralno-psihološkega vidika. 1. slika prikazuje izživljanje. Kajnovi beži od ubitega Abela, Bog ga proklinja v oblakih. 2. slika: Dvoboj. Solnce ugaša na zapadu. Kajnov pravnik je zasadil prapor krvi in sovraštva na hekatombah človeških teles. Strelji treskajo, ročne granate se vžigajo, strast, kletve in obup gleda od vsepovsod. A nad črnim dimom požara že vstaja mavrica miru in božjega posredovanja, da se dovrši divji boj. V oblakih se prikazujejo Kajni svetovne zgodovine: Tamerlan, Aleksander Veliki, Cezar, Napoleon, kot znamenja groze in zla, kot fata morgana trpečega človeštva, ki se kakor Kajnov bori z Bogom. Vsi ti silni premagovalci sveta propadajo sramotno in brezčastno. 3. slika: predstavlja pomirjenje. Kajnova hči, lažikultura, joka na grobovih bojnih žrtev. Ker ni umevala pravega namena življenja, prosi Krista pomoči in rešitve. On prihaja in jo dvigne iz obupa, češ, iz prelite krvi so se razcvetele rože novega življenja. — Globoka tolstojanska koncepcija nasproti nietschejanski negaciji naše dobe! Vsakemu ljubitelju umetnosti globok užitek. Slika je razstavljena v Götzovi dvorani od 17. junija do 10. julija. Vstop vsak dan od 10. do 19. ure. Vstopnina 1 dinar.

Sloven. narodno gledališče.

Repertoire bodočih dni:

V četrtek 16.: „Učiteljica Pavla“. Ab. A-46
V petek 17.: Zaprt.
V soboto 18.: „Boccaccio“. Izven ab. častni večer Slavice Mezgečeve.
V nedeljo 19.: „Učiteljica Pavla“. Ab. B-40
V ponedeljek 20.: „Lepa Vida“. Izvajajo srednješolci iz Maribora.

Mariborska porota.

Dne 13. in 14. junija

Velika poneverba.

Na dva dni je bila določena razprava proti posestnici Neži Kocan in kmetu Juriju Kocanu, obema iz Malega Središča v najsevernejšem delu Prekmurja, ker govorita oba in večina prič samo madžarski, tako da se je sodišče moralo posluževati tolmača.

Neža Kocan je bila obtožena hudo delstva poneverbe 99.000 ogrskih kron. Jurij Kocan pa deležnosti na poneverbi tega zneska. Dne 25. junija lanskega leta sta se podala posestnika Franc Schlegel in Stefan Kern iz okraja Folse Poldan na Ogrskem v spremstvu šestnajstletnega Hermana Kerna v Magyar Szombotja kupovat žrebeta. Ker jih niso dobili, so se vračali drugi dan proti domu in so pri tem nevede prekoračili našo državno mejo in naleteli na jugoslovansko stražo. Ker je bil Herman Kern žejen, jim je straža dovolila, da grede k hiši Neže Kocan, ležeči kakih 1500 korakov od meje, pit vodo, pod pogojem, da se takoj vrnejo po isti poti na Ogrsko. Neža Kocan je začela Ogrom pripovedovati, da naši vojaki na meji vsakega natančno preiščejo in vsakemu ves denar odvzamejo. Ponudila se jim je, da jim za nagrado 1000 kron pomaga spraviti denar čez mejo, ker ima neposredno ob meji svojo njivo, na katero ima prost dostop.

Ogri so z veseljem sprejeli njeno ponudbo in ji izročili 99.000 kron v samih ogrskih tisočakah, ki jih je djala v vrečico in privezala na trebuh, ter se podala čez mejo, kjer jih je straža samo površno preiskala, ne da bi jim pogledala v denarnico. Na ogrski strani so štiri ure zaman čakali na Nežo Kocan, na to pa so poslali k nji posebnega sla, ki se je vrnil s poročilom, da so Neži Kocan vzeli vojaki ves denar. Nato so Ogri ovadili zadevo jugoslovanskemu vojaškemu poveljniku v Domanjkovcih. Dognalo se je, da vojaki Neži Kocan niso vzeli nikakega denarja, pač pa je Jurij Kocan 26. junija zamenjal v Murski Soboti 72 ogrskih tisočakov.

Ko sta bila oba obdolženca v sodnih zaporih v Murski Soboti, sta si skrivaj pošiljala listke, kako se bodeta zagovarjala, in da je treba obvestiti nekega žida iz Sombačke, ki naj potrdi, da je on dal Neži Kocanovi 70.000 kron.

Kljub tajenju sta bila Neža in Jurij Kocan po soglasnem izreku porotnikov obsojena in sicer Neža na tri leta, Jurij na dve leti težke ječe.

Sokolstvo.

o Legitimacije in znake izdaja Sokol v Mariboru odslej svojemu članstvu vsak četrtek od 18. do pol 20. ure in vsako nedeljo od 10. do pol 12. ure. Izdajanje ob torkih zvečer in praznikih dopoldan torej odpade. Odbor.

o Naraščajev dan Sokola v Mariboru in Studencih se vrši v nedeljo, 19. junija po sledečem sporedu: Ob 14.30. uri zbirališče sokolske dece in naraščaja ter članstva v magdalenski šoli na Ruški cesti, od tu sprevod v Narodni dom, kjer je na viru razvitje prapora, ki ga podarijo naraščaju Jugosloveni iz Primorja. Po razvitju prapora pohod iz Narodnega doma po Tattenbachovi, Sodni, Prešernovi in Koroščevi ulici v Ljudski vrt, kjer je s pričetkom ob 16. uri javna telovadba sokolske dece in naraščaja v sledečem redu: 1. Vaja z okrašenimi cvetnimi loki ženske dece, 2. vaje s palicami moške dece, 3. orodna telovadba moškega naraščaja, 4. tek z zaprekami in razstavniki, 5. proste vaje ženskega naraščaja, 6. igre moške in ženske dece, 7. proste vaje moškega naraščaja in 8. zbor dece in naraščaja pred glavno tribuno in nagovor. Vstopnina k javni telovadbi: sedeži po 20 K, stojišča po 4 K. Pri telovadbi nastopi nad 500 dece in naraščaja. Sodeluje železničarska godba v Mariboru. Priporočamo našemu rodoljubnemu občinstvu, da najštevilnejše poseti to sokolsko priredbo, ki ima zlasti pokazati vseh sokolskega vzgojnega dela naše dece. Zdravo!

o Zlet v Osljek. Vse slovenske sokolske župe pozivljamo, da javijo najkasneje do 20. junija brzojavno udeležbo za zlet v Osljek, da vemo pripraviti zadostno število vozov za posebni vlak. S posebnim vlakom se vozijo samo pravočasno prijavljeni udeležniki; kdor ni javljen do 20. junija, se mora voziti z navadnim vlakom, za katerega pa veljajo tudi polovične vozne cene s sokolsko legitimacijo. Župe naj pazijo, da to pravilno uredijo in razjasnijo svojim članom. Društva ob progi Novo mesto—Karlovač se vozijo s posebnim vlakom, ki odhaja iz Zagreba 26. junija ob 8.20. uri. Ta vlak ima zvezo z rednim vlakom, ki odhaja iz Novega mesta ob 1.31. uri. Članice, ki ne nastopijo v telovadnem kroju, prosimo, da se udeležijo zleta po možnosti v narodnih pošah. Savezno starešinstvo.

Gospodarstvo.

Borza 15. junija.

Zagreb: Berlin 218—214.50, Italija 738—742, London 0—550, New York 0—146, Pariz 1175—1180, Praga 202 do 202.50, Svica 2440—2470. Valute: Ameriški dolarji 143.25—144, avstrijske krone 0—23, carski rublji 0—30, češko-slovaške krone 0—195, francoski franki 0—1155, napoleond. 460—462, nemške marke 215—217, romunski lei 223—230, souvereigni 255, italij. lire 725—732, turške lire 480.

Dunaj: Ameriški dolarji 673—677, nemške marke 968.50—974.50, angleški funti 2522.58—2543, francoski franki 5345 do 5358, italijanske lire 8442.50—3462.50, jugoslovanski dinarji 1803—1831, poljske marke 51.50—53.50, švicarski franki 11.350—11.400, češkoslovaške krone 924.50—930.50, madžarske krone 222 do 225.50.

Curich: Berlin 8.55, New York 598, London 22.41, Pariz 47.55, Milan 30.40, Praga 8.25, Budimpešta 2.35, Zagreb 4.10, Varšava 0.50, Dunaj 1.25, avstrijske žigosane krone 0.92.

g Nova izdaja kolekov. Zagrebačka trgovska zbornica javlja, da bo pomankanju kolekov skoro odpomagano, ker izide v kratkem nova izdaja kolekov, ki obsega 158 milijonov komadov v skupni vrednosti, 99 milijonov dinarjev. Zadnja izdaja je imela vrednost 20.000.000 din. ter je zadostovala samo za en mesec. Nova izdaja se tiska v Zagrebu.

g Prepoved spremljenja vagonov. Glasom obvestila trgovske in obrtne zbornice v Zagrebu je ravnateljstvo

južne železnice izdalo naredbo, po kateri je od 10. t. m. naprej zabranjeno spremljevanje vagonov po zasebnih spremljevalcih. Izvzete so samo pošiljke živih živali, mrtvecev in transportov, sestojecih iz celih vlakov. Mesto spremljevalcev se uvede zaklepanje vagonov z patentno ključavnico »Rekord«, ki se dobi na vseh postajah južne železnice. Cena 6 dinarjev. Vagoni, zaklenjeni s to ključavnico, obratujejo samo na progah južne železnice in nesmejo preiti na proge državnih železnic. Obratno pa se dovoljuje zaklepanje vagonov, ki prehajajo z državnih prog na proge južnih železnic ali preko teh.

g Nov jugoslovanski motorni jadrnik. Včeraj je odplul iz Nizozemske v Bakar nov motorni jadrnik »Mornar«, ki ga je nabavilo parobrodno društvo »Vesna« v Bakru. Kakor doznavamo, je naročenih še več parobrodov, ki bodo v kratkem času dovršeni.

g Investicije za železnice na Madžarskem. Madžarska vlada hoče dvigniti državne železnice na prejšnjo višino. V ta namen namerava dopolniti vozni park. Ministrstvo za trgovino dobi v proračun 1921-22 90 milijonov kron. Na mnogih progah se bodo položile nove tračnice, a pred vsem na internacionalnih progah, kakor n. pr. Beograd-Budimpešta—Dunaj. V to svrhu je v budgetu proračunanih 102 milijonov kron, medtem ko se bo potrebovalo za plačo osebja in delavcev 33 milijonov kron. Razentega se namerava izdati državnih železnici večje vsote za delavnice, za kolodvor v Budimpešti, za ranžiranje in drugo. V celem se namerava izdati za investicije drž. železnice 1.340 milijonov kron, kojih večji del se bo kril z dohodki. Vlada se bavi tudi z vprašanjem elektrifikacije železnic, in bo še v tem letu v potrebila 10 do 15 milijonov kron za zgradbo treh manjših prog. Velike vsote so določene za zgradbo državnih tvornic železa, strojev, madžarskih drž. železnic itd. Za pošto, brzojav in telefon se bo izdalo blizu 1 milijardo kron. Za ceste in mostove bodo znašali skupni izdatki 132 milijonov kron. Vlada namerava ta program izvršiti tekom prihodnjih let in začne z delom že v tekoči proračunski dobi 1921-22.

g Produkcija premoga v Ameriki. Ameriška vlada je izdelala izkaz, iz katerega je razvidno, da stoji Zedinjene države na prvem mestu vseh držav, ki producirajo premog. Leta 1918. je krila Evropa 54% potrebe premoga celega sveta. Leta 1920 je padlo proizvajanje Evrope na 46% in Amerika je stopila na prvo mesto. Znatilno je, da so bile cene premoga l. 1920 najvišje, medtem ko je kvaliteta premoga znatno padla. L. 1920 je znašal izvoz premoga iz severne Amerike 22½ milijonov ton in je bil petkrat večji, nego v zadnjem predvojnem letu. Celokupna potreba celega sveta je znašala preteklo leto 1.3 milijarde ton in zaostaja za 42.3 milijona ton za l. 1913. Od potrebe premoga celega sveta odpada na Zedinjene države l. 1920 krog 586 milijonov ton, t. j. za 91 milijonov ton več nego v zadnjem predvojnem letu.

Naš izvoz. Prvo mesto med državami, v katere izvažajo svoje pridelke naša država, zavzema Nemška Avstrija, v katero se je v prvih treh mesecih letošnjega leta izvažalo za 239.048.755 Dinarjev, ali 41.98 odst. celokupnega izvoza. Njej sledi Nemčija s 106.982.763 Dinarji ali 18.79 odst. in Italija s 98.584.694 Dinarji ali 17.31 odstotkov. Mnogo se je izvažalo tudi v Švico, na katero spada 35.668.774 Dinarjev, ali 6.26 odstotkov, Grčijo 20.325.584 Din ali 3.57 odstotkov, in Čehoslov. 20.325.584 Din. ali 3.57 odst. Francoska je dobavila od nas blaga v vrednosti za 9.666.155 Din., ali 1.70 odst., Ogrska za 8.467.240 Din. ali 1.49 odst., od Italijanev zasledeno ozemlje 8.200.527 Din. ali 0.47 odst. Za Angleško in Romunijo se je izvažalo blaga v vrednosti po 3.000.000 Din., za Bulgarijo in Turčijo po 2.000.000 Din. in za Egipt za 1.000.000 Dinarjev. Z manjšimi zneski še pridejo v poštev Poljska, Reka, Albanija, Holandska, in Belgija. V primeri z preteklim letom je izvažala

Nem. Avstrija percentualno enako (46.72 odst.) med tem, ko je izvoz v Italijo znašal lansko leto 27 odst. napram 17 letos. Znatno več se je izvažalo letos v Nemčijo, koje izvoz je znašal lansko leto samo 7.50 odst., a letos 18.79. V splošnem se je izvoz torej povzdignil.

g Prost promet z živino v Gradcu. V Gradcu se je vršila seja ravnateljstva mestne klavnice, tržnega urada in zastopnikov mesarskih obrti, v ka-

teri se je sklenilo, da se s 15. julijem t. l. otvori živinjski sejem v Gradcu. S tem se je zopet odprl prost promet z živino.

Zahtevajte v vsaki gostilni „Tabor“.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Mala oznanila.

Damska pisalna miza z ogledalom, miza iz marmorja, eno stojalo za okraske in ena starinska ura se proda. Šoler, Koroščeva ulica 7-II. 827

Vila za eno družino z 8 sobami in lepim vrtom se takoj proda. Vpraša se v upravi „Tabora“. 812 6—3

Mala oznanila.

Iščem plesarske in slikarske pomočnike in učenca. Franc Ambrožič, Mlinska ul. št. 37. 831 2-1

Pekarno kupim ali vzamem v najem, tudi na dežel. Po nudbe pod „Pekarna“ na upravo lista. 826 4—1

Odda se soba z dvema posteljama. Naslov se izve v upravnistvu.

Lep vrt v mestu se takoj proda. Naslov pove uprava lista. 830

Naznanilo.

Čenjenemu občinstvu vljudo naznanjam, da sem otvoril na Pesnici staroznajo

Trgov. hiša

enonadstropna, v najprometnejši ulici Maribora, se pod cenitveno vrednostjo proda. Stanovanje in drugi prostori se takoj po kupni pogodbi izpraznijo. Natančnejša pojasnila daje lastnik v Slovenski ulici 20, Maribor 829 2-1

gostilno, preje Hojnik.

Točil bodem prvovrstna domača vina ter imel vedno na razpolago topla in mrzla jedila.

Za obilen obisk se toplo priporoča

Anton Kerenčič
gostilničar.

Naznanilo!

Razprodaja radi izpraznitve raznovrstnih predmetov za ročna dela, predtiskanih in izgotovljenih ročnih del, kakor tudi šolskih in pisarniških potrebščin pri

Viljemini Berl, Šolska ulica št. 4

V neizmerni tugi javljam prijateljem in znancem, da je moja ženica

Marica Štibler, roj. Havliček

iskala v težki bolezni pomoči v raznih krajih. Nade se niso izpolnile in dne 11. junija 1921 je v Gradcu po operaciji preminula, stara jedva 29 let.

Začasno je pokopana v Gradcu, a se pozneje prepelje v Maribor.

V Beogradu, 13. junija 1921.

Nesrečni ožaloščeni

Miloš Štibler

šef kabineta ministarstva poljoprivrede i voda.

Prevzetje cvetličarne.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem otvoril

prvo slovensko cvetličarno

katero sem prevzel od prejšnje tvrdke

Mydlil, Šolska ulica šte. 2.

Priporočam se slavnemu občinstvu, kateremu so na razpolago vsakovrstni venci, kakor tudi raznobojne cvetlice itd., vse po najnižjih cenah.

S spoštovanjem

Anton Gabrič.